

«І. ЖАНСҮГІРОВ АТЫНДАҒЫ ЖЕТІСУ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕ АҚ

СМАГУЛОВ Е.Ж.

**ҚАЗАҚСТАНДА ЖӘНЕ
ШЕТ ЕЛДЕРДЕ АҚПАРАТТЫҚ
БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН
ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ**

МОНОГРАФИЯ

Талдықорған, 2025

«І. ЖАНСУҒІТРОВ АТЫНДАҒЫ ЖЕТІСУ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕ АҚ

СМАГУЛОВ Е.Ж.

ҚАЗАҚСТАНДА ЖӘНЕ ШЕТ ЕЛДЕРДЕ АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ
БЕРУ ОРТАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

МОНОГРАФИЯ

Талдықорған, 2025

ӘОЖ 37:004
ББК 74:32.813
С52

І. Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің Ғылыми Кеңесі ұсынған.

Хаттама № 2, «08» қазан 2025 ж.

Пікір жазғандар:

Қостангельдина Алма Асқановна - педагогика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор м.а., «Ш. Уалиханов атындағы Қокшетау университеті» Ке АҚ

Сентова Сабырқуль Мақашевна - педагогика ғылымдарының докторы, профессор, «І. Жансүгіров атындағы Жетісу университеті» Ке АҚ

Нәсева Гульнар Бостановна – п.ғ.к., қауымдастырылған профессор Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Смағұлов Е. Ж.

«Қазақстанда және шет елдерде ақпараттық білім беру ортасын қалыптастыру ерекшеліктері», Монография. - Талдықорған, 2025. – 106 б.

ISBN 978-601-82314-5-2

«Қазақстанда және шет елдерде ақпараттық білім беру ортасын қалыптастыру ерекшеліктері» атты монографияда ақпараттық білім беру ұғымы кеңінен қарастырылып, оның мазмұны мен құрылымдық негіздері айқындалады. Зерттеу барысында математика, информатика және ақпараттық жүйелер білім беру бағдарламаларының студенттерінің логикалық ойлауын дамытуға ықпал ететін ғылыми-әдістемелік негіздер ұсынылады. Сонымен қатар, ақпараттық білім беру ортасы студенттердің дидактикалық тұрғыдан әдістемелік ойлауын жетілдіруге бағытталған тиімді құрал ретінде сипатталады.

ӘОЖ 37:004
ББК 74:32.813

ISBN 978-601-82314-5-2

© Смағұлов Е. Ж.. – 2025

Бұл монографияда орта мектеп мұғалімдері, математика үйірмесінің жетекшілері және педагогикалық жоғары оқу орындарының студенттері өз жұмыстарында пайдалана алатын материалдарды кітаптан табады деп үміттенеді. Сонымен бірге, монография арқурлі университеттерде ұсынылатын мәселелердің маңызды бөлігін қамтитын жинақ ретінде қызықты болуы мүмкін.

Монографияда Қазақстандық және шетелдік оқу орындарында ақпараттық білім беру ортасын қалыптастыру бойынша жүргізілген зерттеу нәтижелері келтірілген. Жоғары оқу орындарының түрлі қызмет салаларында қолданылатын ақпараттандыру құралдарын біртүтас ақпараттық білім беру ортасына біріктіру – студенттерді даярлау үдерісін жеделдетуге, оқытуды көрсекі етуге, білім алушылардың оқу мотивациясын арттыруға, оқытуға қосымша әдістер мен құралдарды тартуға, оқытушылар мен ЖОО қызметкерлерін заманауи ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды пайдалана отырып кәсіби қызмет жүргізуге баулуға, сондай-ақ білім беру ресурстарының қолжетімділігі мен ашықтығын арттыруға мүмкіндік береді.

Монография магистранттарға, докторанттарға, сондай-ақ оқу үдерісінде ақпараттық технологияларды қолдану және ақпараттық білім беру ортасын құру саласында зерттеулермен айналысатын ғылыми-педагогикалық қызметкерлерге арналған.

Барлық негізгі және маңызды, автордың пікірінше, мәселелер жеткілікті түрде толық қамтылған. Кейбір жағдайларда студенттерге арналған ағымдағы бағдарламадан біршама асып түсетін материал қосылды. Автор бұл материалды зерделеу студенттердің ақпараттық мәдениетін дамытуға ықпал етеді, сонымен қатар жоғары оқу орындарында одан әрі білім алуға пайдалы болады деп есептейді.

«Ш.Уалиханов атындағы Қокшетау университеті», «І.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті», физика-математика бағытындағы білім беру бағдарламасының барлық қатысушыларына үнемі қолданып жүрген кеңестері мен ұсыныстары үшін, сондай-ақ Жетісу облысының математика пәні мұғалімдеріне қосқан зор үлесі үшін, автор алғысын білдіреді.

МАЗМҰНЫ

КІРІСТЕ	5
1 ОҚУ ОРНЫНЫҢ АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫ	8
1.1 Ақпараттық білім беру ортасының ұғымы	8
1.2 Жоғары оқу орындағы студенттерді оқыту үшін ақпараттық білім беру ортасын ұйымдастыру тәсілдері мен принциптері	31
1.3 Қазақстан Республикасындағы жоғары оқу орындарының ақпараттық оқыту ортасын ұйымдастыру үлгісі	45
2 ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНЫҢ АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН ДАМУЫТҮДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	52
2.1 Жоғары оқу орындарында ақпараттық білім беру ортасын құру сапасындағы зерттеулер мен зерттеулердің қазіргі жағдайы	52
2.2 Техникалық жоғары оқу орында ақпараттық білім беру ортасын ұйымдастыру ерекшеліктері	55
2.3 Педагогикалық жоғары оқу орындағы ақпараттық білім беру ортасын ұйымдастыру ерекшеліктері	67
3 ШЕТЕЛДІК ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ҮЛГІСІ	74
3.1 АҚШ университеттерінде ақпараттық білім беру ортасын ұйымдастыру үлгісі	74
3.2 Нидерланды университеттерінде ақпараттық білім беру ортасын ұйымдастыру үлгісі	80
3.3 Ресей университеттерінде ақпараттық білім беру ортасын ұйымдастыру үлгісі	84
КОРҒЫТЫНДЫ	92
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ	94
ҚОСЫМШАЛАР	98

КІРІСТЕ

Білім беру мәдениеті мен білім беру кеңістігі – қоғамның жалпы даму деңгейінің маңызды көрсеткіштері болып табылады. Олар қоғамның қол жеткізген жағдайын ғана емес, сонымен қатар оның даму перспективаларын да сипаттайды. Білім беру кеңістігі ардайым прогрестің қажетті шарты, алғашқы, факторы және қозғаушы күші ретінде көрінеді.

Бүгүнгі білім беру кеңістігі адамдардың, ақпараттың, идеялардың, қаржының, әлеуеттің және басқа да ресурстардың үздіксіз ағыны арқылы қолдау табыды. Егер бұл ағын тоқтаса, білім беру кеңістігінің құрылымы бір бірмен байланысы жоқ құрамдас бөліктерге ыдырап кетеді. Коммуникациялық ағындардың күшеюі, аталған үдерістердің жеңілдетілуі, көптеген қызмет түрлерін және коммуникациялық алмасулардың жүзеге асыру шегінің төмендеуі білім беру кеңістігін тұрақтандырып, қоғамда тұрақтылық пен орнықты дамуды қамтамасыз етеді. Сапалық өзгерістер білім беру саласы мен бүкіл қоғамда жаңа сапалық деңгейге көшуге әкеледі.

Қазіргі ақпараттық технологиялар негізінде ақпараттық білім беру ортасын қалыптастыру оқу үдерісіне жаңа мүмкіндіктер әкеледі: оқу үдерісінің жоғары экономикалық тиімділігі мен икемділігін үйлестіру, ақпараттық ресурстарды кеңінен қолдану, дәстүрлі оқыту формаларының мүмкіндіктерін айтарлықтай кеңейту, сондай-ақ жаңа тиімді оқыту түрлерін құру мүмкіндігі.

Бұл ақпараттық-білім беру орталарды құрудың негізіне модульдік қағида алынған, ол жеке оқу курсына өзге курстармен, анықтамалық материалдармен байланыспаған, тар пәндік сағатқа аяқталған модуль ретінде ұсынылды көздейді. Ақпараттық-білім беру орталы осылайша құру тәсілі, шамасы, бағыс білім беру жүйесінің дидактикалық дәстүрлеріне байланысты, бұл жүйе тек оқу бағдарламаларын ғана емес, оның барлық құрамдас бөліктерін стандарттауға негізделген. Бұл тәсілдің өз артықшылықтары мен кемшіліктері бар [1].

Зерттеу тақырыбының өзектілігі Қазақстан Республикасының тұрақты дамуының мақсаттарымен және жалпы білім беретін және кәсіптік мектептің алдына "аса дарынды білім алушылардың үздіксіз шығармашылық өсуі үшін жағдай жасау" жоспарында қойылған міндеттермен, әлеуметтік тапсырысты орындау қажеттілігімен [2]:

- дарынды балаларды диагностикалау және оқыту, оқушының қабілеті мен қажеттіліктеріне қарай білім берудің барлық деңгейлеріне тең қол жеткізуді қамтамасыз ету;

- жүйенің барлық деңгейлерінде талапты жастарды қолдау.

Мектептегі информатикадан білімнің жанаруы құзыреттілік тәсілді енгізумен байланысты.

Нормативтік құжаттар 2040 жылға қарай білім беру жүйесі тиімділігінің басты өлшемі ретінде оқушылардың құзыреттілігін қалыптастыру және дамыту қажеттілігін атап көрсетеді. Информатикадан оқушылардың

ҚАЗАҚСТАНДА ЖӘНЕ ШЕТ ЕЛДЕРДЕ АҚПАРАТТЫҚ
ЫЛЫМ БЕРУ ОРТАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

МОНОГРАФИЯ

СМАТУЛОВ ЕСЕНГАЛИ ЖЕКЕМБАЕВИЧ

РЕЦЕНЗЕНТТЕР:

Костагелдынова А.А.

Сейтова С.М.

Исаева Г.Б.

ISBN 978-601-82314-5-2

9 786018 231452

Басыға 08.10.2025 ж. қол қойылды

Пішіні 42x59,4 1/16. Шарты б.к.6,62

Дизергі басылым. Фріт түрі: TimesNewRoman

Қағаз 80 гр. Тапсырыс №456. Тарауымы 500 д.

Басып шығару тапсырыс берушінің электрондық нұсқасынан жүзеге асырылды.

ЖК «Рекламный проспект»

ЖК «Дизайн-ОТ»

Баспасында басылған

Талдықорған қаласы,

Чернышевский көшесі, 16

тел. 8 7282 41-54-67

WhatsApp: 8 705 187 33 64

DESIGN_OT.TDK